

Als 'Boer zoekt Vrouw' een paar decennia eerder op televisie was geweest, had Petra de Haas (51) misschien nooit zo'n innige relatie met de tbc-bacil opgebouwd. "Ik heb eerst de landbouwschool gedaan richting veeteelt. Maar ik kon geen boer vinden om een bedrijf mee te beginnen." Het is typisch Petra: altijd in voor een grapje. En minstens zo kenmerkend: ze is steengoed in ingewikkelde dingen eenvoudig maken. De baanbrekende KNCV-poeptest (zie pagina 12), waarmee op een eenvoudige manier tuberculose bij kinderen kan worden opgespoord, komt uit haar koker.

worldlunghealth.org
#UnionConf

KNCV PORTRET
Petra de Haas,
senior laboratorium consultant

'DE TBC-BACIL EN IK HEBBEN EEN RESPECTVOLLE RELATIE'

"Mijn hele carrière heb ik me met tuberculose bezig gehouden. Na de landbouwschool ging ik naar de laboratoriumschool en voor een stage kwam ik bij het RIVM terecht. In 1990 ging ik er aan het werk. De DNA-technieken stonden toen nog in de kinderschoenen. Samen met Dick van Soolingen heb ik veel gewerkt aan de ontwikkeling van moleculaire diagnostiek. Daarnaast hebben we een methode ontwikkeld waarmee we de transmissie van de tbc-bacterie konden traceren aan de hand van hun DNA-fingerprint. Deze methode is over de hele wereld uitgerold."

Na achttien jaar bij het RIVM vertrok Petra voor de London School of Hygiene and Tropical Medicine met haar man en hun drie kinderen naar Zambia, om daar als tbc/hiv-laboratoriummanager aan de slag te gaan. Ze werkte later ook als laboratoriumadviseur voor Artsen zonder Grenzen en begon in 2015 bij KNCV Tuberculosefonds. Daar begeleidt ze landen voornamelijk in het versterken van hun laboratoriumnetwerken en met de uitvoering van nationale tuberculose prevalentie-onderzoeken.

Begeleiden en opleiden

"Het leukste aan mijn werk vind ik het begeleiden en opleiden van laboranten in de verschillende landen waar wij werken. De grootste uitdaging is om alles zo simpel mogelijk te houden. In de kleine, lokale gezondheidscentra zijn weinig middelen voorhanden. Je moet ervoor zorgen dat patiënten toegang hebben tot specialistische en betere testen zonder dat ze daar verre afstanden voor moeten lopen of dat het

anderszins onbereikbaar is. Iemand met verdenking van tuberculose moet een sputummonster kunnen afgeven dat elders – bij een iets groter lab met een GeneXpert – kan worden onderzocht. Hiervoor moet je slimme manieren bedenken en sterke laboratoriumnetwerken opbouwen."

Kinderen

Kleine kinderen vallen qua toegang tot tbc-diagnostiek vaak buiten de boot, ondervond Petra op veel plekken. Een sputummonster is bij hen namelijk moeilijk te verkrijgen. "De tbc-bacil zit ook in poep en ik wist dat andere laboranten bezig waren om te kijken of poep als monster kon dienen. Maar zij deden dat veel te ingewikkeld. Als het alleen in een nationaal referentie lab onderzocht kan worden, gaat het in veel landen qua logistiek niet werken. Daarom heb ik me erin vastgebeten. Ik was ervan overtuigd dat het makkelijker kon en dat hebben we nu ook aangetoond."

Eigenwijs, zo wordt Petra ook wel beschreven. Maar geef haar eens ongelijk. "Ik laat me niet gauw wegsturen. Ik heb genoeg ervaring met tuberculose dat ik zeker van mijn zaak durf te zijn." En in al die jaren is haar fascinatie voor de tbc-bacil alleen maar groter geworden. "De bacterie groeit zo langzaam en weet zo goed te ontsnappen aan het immuunsysteem. Het is echt een beestje dat je niet loslaat. Elke keer als ik hem door de microscoop zie, dan denk ik 'ha, daar ben je weer'. En dat is niet in de zin van 'ha, ik heb je'." Met een knipoog: "De tbc-bacil en ik hebben een respectvolle relatie."